

استانداردهای HSE چیست و چرا برای شرکت‌ها حیاتی هستند؟

استانداردهای HSE در حوزه سلامت

استانداردهای بخش سلامت خود به زیر شاخه‌های متعددی تقسیم می‌شود. این استانداردها شامل جزئیاتی در مورد کارکنان قبل از به خدمت گرفته شدن، هنگام خدمت و بعد از دوران خدمت می‌شود. در ادامه به بررسی استانداردهای بین‌المللی در زمینه سلامت کارکنان طبق قوانین HSE خواهیم پرداخت.

حداقل استانداردهای سلامت

طبق استانداردهای HSE، قبل از استخدام کارکنان لازم است تا ارزیابی سلامتی کلی بر روی کارکنان انجام گیرد. ارزیابی سلامتی محدود به استخدام کارکنان نبوده و در مواقع دیگری نیز ارزیابی سلامتی به عنوان بخشی از استانداردهای HSE در آن مقطع معرفی شده. از جمله مواردی که طبق استانداردهای سلامتی، ارزیابی سلامتی در آنها ضروری است، شامل تغییر جایگاه شغلی کارکنان و تغییر وظایف، شرایط شغلی که ممکن است سلامت کارکنان را به خطر بیندازد، ارزیابی‌های منظم دوره‌ای، و همچنین قبل از پایان خدمت و آغاز بازنشستگی می‌شود. ارزیابی سلامتی الزاما توسط پزشک مورد تایید سیستم پزشکی هر کشور صورت می‌پذیرد. تمامی نتایج مربوط به ارزیابی نیز توسط متخصصین بررسی و تجزیه و تحلیل خواهد شد. یکی از مواردی که طبق استانداردهای HSE، ارزیابی سلامتی برای آن واجب است، زمان بازگشت کارکنان بعد از مرخصی طولانی مدت استعلاجی است.

انتخاب کارکنان مناسب

طبق قوانین HSE تمامی سازمان‌ها و شرکت‌ها موظفند کارکنان را متناسب با جایگاه شغلی مورد نظر و فعالیت‌هایی که در آن غالب شغلی از کارکنان انتظار می‌رود، مورد ارزیابی سلامتی قرار دهند.

کارفرمایان موظفند آموزش‌های سلامتی و امنیتی لازم مربوط به جایگاه شغلی را و فعالیت‌های مربوط به آن را در اختیار کارمندان قرار دهند.

کنترل فاکتورهای اولیه سلامتی

استانداردهای سلامتی کارکنان تنها محدود به سلامتی جسمی کارکنان نمی‌شود و شامل جزئیات مهم دیگری نیز می‌شود. کنترل پاک‌ی هوا و آب از مهم‌ترین فاکتورهایی هستند که باید مورد بررسی قرار بگیرند. ارزیابی محیط کار از نظر سلامتی به صورت مداوم از وظایف کارفرمایان است. اطلاعات مربوط به این ارزیابی‌ها در دراز مدت به کنترل کیفیت محیط کار کارمندان کمک بسیار زیادی می‌کند.

ماموریت کارکنان

یکی دیگر از وظایف کارفرمایان تامین امنیت و سلامتی کارکنانی است که به ماموریت‌های کاری فرستاده می‌شوند. این استانداردها شامل ارزیابی سلامت کارکنان و توانایی آنها برای فرستاده شدن به ماموریت، و همچنین سلامت آنها در طول سفر می‌شود. بر اساس این استانداردها کارفرمایان موظفند واکسیناسیون‌های لازم را برای ماموریت‌های خاص انجام داده و داروهای مورد نیاز کارمندان در طول سفر را تامین کنند. حمل و نقل مناسب نیز بر عهده کارفرمایان بوده و تامین غذا و آب سالم با کیفیت مناسب نیز بر عهده کارفرمایان است. بیمه سفر نیز از ملزومات فرستادن کارمندان به سفرهای کاری است.

سلامت روانی کارکنان

سلامت روحی و روانی کارکنان و همچنین سلامتی فیزیکی کارکنان و نظارت بر سلامتی آنها بر عهده کارفرمایان بوده و تامین آن در الویت قرار دارد. به همین منظور کارفرمایان موظفند شرایطی را فراهم کنند تا این فاکتورها به صورت مداوم و در بازه‌های زمانی مشخص مورد بررسی و تایید قرار بگیرند.

تغذیه کارکنان

یکی دیگر از مهم‌ترین فاکتورهای مربوط به سلامتی کارکنان، تامین آب و غذای سالم برای کارکنان در طول خدمت آنهاست. به همین منظور حداقل استانداردهایی از طریق HSE برای کارفرمایان تعریف شده که موظف به رعایت آن هستند. یکی از این استانداردها تامین وسایل سرمایی و گرمایی مناسب برای نگهداری و پخت غذا در محیط‌های کاری است. در دیگر استانداردها راجع به نگهداری منابع قابل حمل اب توضیحاتی داده شده که به موجب آن این منابع باید در محل‌هایی مناسب و به دور از آلودگی نگهداری شوند.

در این بخش به معرفی بهش H که همان سلامتی کارکنان و محیط کار است، پرداخته شد. در ادامه مطلب به ارائه توضیحات و استانداردهایی در مورد بخش S یا همان امنیت و ایمنی کارکنان و محیط کاری خواهیم پرداخت.

امنیت و ایمنی

بعد از اطمینان از سلامت جسمی و روحی کارکنان نوبت به امنیت و ایمنی کارکنان می‌رسد HSE. به همین منظور حداقل استانداردهایی تعیین کرده است که به موجب آنها می‌توان ریسک تلفات، صدمات و آسیب به محیط کار را تا حد قابل توجهی کاهش داد. به این ترتیب می‌توان محیط کار را به شکل پایدار ایمن سازی کرده و از تلفات جلوگیری کرد.

حداقل استانداردهای ایمنی

ارزیابی خطر و ریسک یکی از مهم‌ترین مراحل بوده و محیط کار باید به صورت مستمر مورد ارزیابی های لازم قرار بگیرد. تمامی سیستم‌های موجود در محل کار باید به صورت دائم مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گیرند تا از سلامت آنها و ایمن بودن آنها اطمینان لازم کسب شود. برای طراحی محیط کار و وسایل استفاده شده در آن باید از افراد متخصص و کارآمد استفاده شود. تیم‌های ارزیابی علاوه بر بازدیدهای مستمر و در بازه‌های زمانی مشخص، موظفند تا به صورت سرزده نیز محیط‌های کاری را مورد ارزیابی قرار دهند و علاوه بر آن در صورت بروز هرگونه خطری به سرعت در دسترس باشند.

این استانداردها در محیط‌های کاری متفاوت دارای استانداردهای متفاوتی هستند و بسته به میزان ریسک و خطر این استانداردها سخت‌گیرانه‌تر خواهند بود. به عنوان مثال استانداردهای معادن و کارگاه‌های ساختمانی و دکل‌های نفتی بسیار سخت‌گیرانه‌تر از استانداردهای یک محیط کاری معمولی در شهر

خواهد بود. استانداردهایی که در ادامه گفته خواهد شد شامل استانداردهای محیط‌های کاری پرخطر نیز خواهد بود و تنها محدود به محیط‌های کاری معمول شهری نمی‌شود.

خطر نشت و سیلاب

یکی از این استانداردهای مربوط به ایمنی که توسط HSE ارائه شده است، مربوط به ریسک سیلاب و ریزش در محیط‌های کاری است که احتمال آبگرفتگی در آنها زیاد است. به عنوان مثال می‌توان گفت معادن یکی از پرخطرترین محل‌ها از نظر احتمال وقوع سیلاب، ریزش صخره و حتی نشت گاز هستند. به همین منظور تیم‌های ارزیابی متخصص موظفند تا به صورت دائمی و مستمر محل‌هایی که در آنها احتمال نشتی، ریزش و آبگرفتگی زیاد است را مورد بررسی کامل قرار دهند. در صورتی که محل کار در محلی با آب و هوایی بدتر قرار داشته باشد، این ارزیابی‌ها در بازه‌های زمانی کوتاه‌تری صورت خواهد پذیرفت. لازم به ذکر است که رعیت این استانداردها در کارگاه‌های ساختمانی درون شهری نیز امری بسیار ضروری است. به این ترتیب ریسک خطر برای ساختمان‌ها و خیابان‌های اطراف به شکل قابل توجهی کاهش پیدا خواهد کرد.

استاندارد ماشین آلات

دیگر استاندارد امنیتی مربوط به رانندگان ماشین آلات سنگین و سبکی است که در محوطه‌های کارگاهی تردد می‌کنند. با کنترل منظم تردد‌ها و برقراری قوانین لازم داخل محوطه می‌توان ریسک برخورد و حوادث را تا حد قابل توجهی کاهش داد. قبل از استخدام رانندگان نیز لازم است از میزان تخصص و سلامتی آنها اطمینان لازم را کسب کرد. استفاده از محافظ مناسب اطراف ماشین آلات و صدای بوق رسا که نشان دهنده شروع فعالیت این دستگاه‌هاست از ملزومات محوطه‌های کارگاهی است.

استاندارد هوای محیط کار

دیگر استاندارد ارائه شده توسط HSE مربوط به پاک‌ی هوا در محیط کاری است. با توجه به تاثیرگذاری بیش از حد هوا در سلامتی و ایمنی کارکنان، کنترل کیفیت هوا در محوطه کاری از اهمیت

بسیار بالایی برخوردار است. فاکتورهایی که در مورد کیفیت هوا مورد بررسی قرار خواهد گرفتف میزان اکسیژن، دما و رطوبت هوا است. میزان آلودگی و درات معلق نیز به شکل دائمی کنترل شده و از سلامت هوا اطمینان حاصل خواهد شد.

ریسک آتش و انفجار

بعد از اطمینان از کیفیت هوا، نوبت به بررسی محوطه از نظر ریسک پذیری قرار گرفتن در معرض آتش و انفجار می‌رسد. به همین منظور تمام محل‌هایی که ممکن است باعث آتش و انفجار شوند باید به صورت مستمر مورد بررسی قرار گیرند. انبارهایی که ممکن است دارای ذخایری از اجناس قابل اشتعال باشند، دارای اهمیت بسیار زیادی بوده و بررسی آنها نیز به صورت مداوم انجام می‌شود. یکی دیگر از محل‌هایی که بررسی آن از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است نقاطی است که در آنها احتمال جرقه و شعله ور شدن وجود دارد.

محل اتصالات برق و تجمع سیم‌های برق از جمله این محل‌ها هستند. در ادامه این استانداردها پیش‌بینی تجهیزات اطفاء حریق و متخصصان این امر نیز برای تمامی محیط‌های کاری امری بسیار ضروری است، تا در صورت بروز حادثه به سرعت وارد عمل شده و مانع از بروز خسارت‌های بیشتر شوند. در ادامه آموزش نیروها برای مراحل اطفاء حریق اولیه نیز از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است که به موجب آن می‌شود مانع از بروز بسیار از حوادث آتش‌سوزی به صورت غیرمترقبه شد.

مدیریت مواد قابل اشتعال

دیگر استانداردهای HSE شامل مدیریت مواد قابل انفجار، مواد شیمیایی و مواد قابل اشتعال می‌شود. به موجب این استانداردها لازم است که نگهداری و انبار کردن این محصولات در بهترین شرایط و به دور از خطر صورت پذیرد. تمامی مواد از این دست ملزم به داشتن برچسب‌هایی برای معرفی محصول و خطرات آن هستند و افرادی که برای سر و کار داشتن با این مواد انتخاب می‌شوند افراد خاص و آموزش دیده خواهند بود. به این ترتیب ریسک استفاده از این مواد تا حد زیادی کاهش پیدا خواهد کرد.

استاندارد سیستم‌های الکتریکی

دیگر استاندارد HSE مورد نظر برای امنیت محیط کار، استانداردهای مربوط به سیستم الکتریکی است. به همین منظور ارزیابی سیستم‌های الکتریکی و دستگاه‌هایی که با برق کار می‌کنند از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. برای استفاده از این دستگاه‌ها نیز افراد باید حداقل‌های آموزش استفاده را از سر گذرانده باشند و با دستگاه‌های برقی آشنایی کامل را داشته باشند.

استاندارد بالابرها و جرثقیل‌ها

استانداردهای HSE در زمینه استفاده از جرثقیل و بالابر نیز کاملاً مشخص بوده و دارای حداقل‌های مربوط به خود است. استفاده از اپراتورهای متخصص و بررسی مداوم و مستمر این جرثقیل‌ها از اهمیت

بسیار بالایی برخوردار است و باقی استانداردهای HSE در مورد این ماشین آلات حول محور این دو مورد تهیه و تبیین شده‌اند.

استاندارد کار در فضای باز

در صورت کار در فضای باز و آب و هوای نامناسب، استانداردهای HSE حداقل‌هایی را برای تامین امنیت و ایمنی کارکنان تهیه کرده است. به همین منظور در قدم اول پیش بینی و اعلام خطر از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. به این ترتیب به کارکنان این فرصت داده خواهد شد تا در اولین فرصت محل پرخطر را ترک کنند. استفاده از تجهیزات ایمنی نیز نقش بسیار اساسی در محافظت از کارکنان در این شرایط ایفا می‌کند. آموزش صحیح کارکنانی که در این شرایط قرار می‌گیرند نیز از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

فرآیندهای پرحرارت

استانداردهای HSE در مورد فعالیت‌های که شامل فرآیندهای پرحرارت هستند نیز کاملاً مشخص است. برای تامین امنیت افرادی که به کارهایی مانند جوشکاری و برش مشغولند، رعایت این استانداردها از اهمیت بسیار زیادی برخوردار بوده و خطرات را تا حد زیادی کاهش می‌دهد. در قدم اول برای این فعالیت‌ها افرادی مورد استفاده قرار خواهد گرفت که دارای تخصص‌های لازم باشند. لازم به ذکر است که در این زمینه استفاده از تجهیزات ایمنی لازم مانند دستکش جوشکاری، عینک جوشکاری و لباس جوشکاری از مهم‌ترین استانداردهای HSE به شمار می‌روند. در محل انجام این فرآیندها استفاده از وسایل اطفاء حریق نیز بسیار پراهمیت هستند.

تجهیزات ایمنی

تجهیزات ایمنی خود دارای استانداردهایی هستند که رعایت آنها از مهم‌ترین بخش‌های دستورالعمل‌های HSE به شمار می‌رود. استفاده از تجهیزات ایمنی استاندارد پیش پا افتاده‌ترین

نکته‌ایست که باید به آن توجه ویژه‌ای داشت. در زمینه هر فعالیت و جایگاه شغلی، استفاده از تجهیزات ایمنی مناسب با آن جایگاه بسیار حائز اهمیت است.

استانداردهای محیطی

بخش سوم از استانداردهای HSE مربوط به ایمنی محیط کار می‌شود. در این بخش به معرفی استانداردهای محیطی تعیین شده توسط HSE خواهیم پرداخت که کارفرمایان ملزم به رعایت آن در محیط‌های کاری هستند. رعایت این استانداردها به اندازه کنترل ایمنی و سلامت کارکنان اهمیت داشته و در پاره‌ای از مواقع به دلایل محیط زیستی و تاثیرپذیری افراد بیشتر، از اهمیت بالاتری برخوردار است.

حداقل استانداردهای محیطی

اولین و مهم‌ترین استاندارد محیطی تعیین شده توسط HSE، کیفیت هوا است. کیفیت هوا در محیط کاری باید به صورت دائم کنترل شده و تحت نظارت دائمی باشد. کیفیت هوا از نظر میزان ناخالصی‌هایی که وارد آن می‌شود مورد بررسی قرار می‌گیرد تا در محدوده بی‌خطر برای کارکنان و محیط زیست قرار داشته باشد. قوانین مختلفی در مورد کیفیت هوا در کشورهای مختلف وجود دارد و استانداردهای HSE نیز به گونه‌ای تعیین شده تا در هر کشور بر مبنای قوانین مربوط به کنترل کیفیت هوا، قوانین به مرحله اجرا در آیند.

گازهای گلخانه‌ای

در بخش دیگر از استانداردهای HSE با حداقل استانداردهای مربوط به گازهای گلخانه‌ای مواجه می‌شویم. از آنجایی که گرمایش زمین به یکی از بزرگترین دغدغه‌های دنیای مدرن تبدیل شده است، HSE قوانینی را مربوط به میزان آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای که بزرگترین عامل گرمایش زمین هستند مشخص کرده است. به همین منظور شرکت‌ها و کارخانه‌ها موظفند منبع گازهای گلخانه‌ای را شناسایی کرده و میزان ورود این گازها به جو را تا حد امکان کنترل کنند. تا حد امکان استفاده از ابزار و وسایل با مصرف حداقل انرژی و تولید گازهای گلخانه‌ای پیشنهاد می‌شود. کارخانه‌ها و شرکت‌ها همچنین موظفند منابع مواد از بین برنده اوزون را شناسایی کرده و از ورود آنها به جو جلوگیری کنند. طراحی دستگاه‌های مورد استفاده باید به شکلی باشد که کمترین میزان اتلاف انرژی را داشته باشد. در نتیجه اتلاف انرژی کمتر میزان کمتری از گازهای گلخانه‌ای وارد جو می‌شوند.

مواد هیدروکربنی

بخش دیگر استانداردهای محیطی HSE شامل انتقال و از بین بردن مواد نفتی و روغنی و در کل مواد هیدروکربنی استفاده شده است. این مواد باید در محل‌های مخصوص در بسته مانند تانکرها نگهداری شوند و در صورت ریختن بر روی زمین با توجه به استانداردهای موجود و با کمک مواد مورد تایید به سرعت پاکسازی شوند. وسایل و تجهیزاتی که در تماس با این مواد هستند نیز شامل این قوانین می‌شوند. این تجهیزات شامل قطعاتی مانند فیلتر روغن، بشکه‌ها و مخازن نگهداری از این مواد و بسیاری از وسایل و تجهیزات دیگر است. این مواد به هیچ عنوان نباید در محل‌های غیر استاندارد سوزانده شوند.

به همین منظور لازم است که این مواد به صورت استاندارد و بر اساس پروتکل های موجود به محل هایی که به این منظور طراحی شده اند منتقل شوند.

حفاظت از گونه های طبیعی

استانداردهای HSE شامل قوانینی برای محافظت از گونه های طبیعی حیوانی و گیاهی منطقه نیز می شود. به همین منظور کارخانه ها و محیط های کارگاهی موظفند طرحی برای حفاظت از گونه های طبیعی که در منطقه فعالیت آنها وجود دارند ارائه کرده و بر اساس آن پیش روند تا حداقل تاثیر را بر این گونه ها داشته باشند. این واحدها موظفند که بر انجام شدن این طرح ها و درستی اجرای آن نظارت کامل داشته باشند.

مدیریت منابع آبی

یکی از مهم‌ترین شاخه‌های استاندارد HSE در زمینه محیط زیست، مدیریت منابع آبی است. فعالیت‌های کارگاهی و صنعتی به هیچ‌عنوان نباید در میزان و کیفیت منابع آبی محلی تغییری ایجاد کند. هر کارگاه و کارخانه قبل از شروع فعالیت خود موظف است برنامه‌ای برای مدیریت منابع آبی محلی ارائه دهد. این برنامه باید شامل طراحی ساختار و زیرساخت‌هایی شود که بر روی منابع آبی محلی تاثیر مستقیم دارند. این نکته بسیار حائز اهمیت است که زمانی که در مورد منابع آبی محلی سخن گفته می‌شود، این منابع شامل هر دو منابع آبی سطحی و زیرزمینی می‌شود.

میزان پسماندهای آبی که وارد چرخه آبی منطقه می‌شود نیز بسیار حائز اهمیت بوده و استانداردهای دقیقی به این منظور تبیین شده است. واحدهای صنعتی موظفند از منابع آبی منطقه به صورت مداوم نمونه برداری کرده و از استاندارد بودن کیفیت آب منطقه و عدم تاثیر پذیری آن از فعالیت‌های این واحد اطمینان حاصل کنند. یکی دیگر از نکاتی که در استانداردهای HSE به آن اشاره شده، کنترل و نظارت بر تمامی تجهیزات به منظور جلوگیری از هرگونه نشتی داخلی و خارجی سیستم آبی واحد صنعتی است.

تولید صدا و لرزش

از دیگر استانداردهای HSE در زمینه محیط زیست، می توان از استانداردهای مربوط به به میزان لرزش و تولید صدا در محیط اشاره کرد. آلودگی صوتی که یکی از بزرگترین مشکلات طبیعی دنیای امروز به شمار می رود به حدی حائز اهمیت است که استانداردهای HSE جداگانه ای برای آن تعیین شده است. تمامی واحدهای کارگاهی، صنعتی و تولیدی موظف به نگر داشتن حد آلودگی صوتی و لرزشی خود در پایین ترین سطح ممکن و در حد استاندارد هستند. رعایت این استانداردها هم برای واحدهای صنعتی واقع در طبیعت، و هم در کارگاه های شهری از اهمیت بالایی برخوردار است.

شرایط ظاهری

یکی دیگر از استانداردهای HSE مربوط به شرایط ظاهری واحدهای کارگاهی و صنعتی است. این واحدها موظفند حداقل استانداردهایی را به منظور حفظ ظاهر محیط به بهترین شکل خود هستند. امروزه

شاهد زیباسازی ظاهر کارگاه‌های ساختمانی به وسیله گلدان بتنی، و سایر تجهیزات در سطح شهر هستیم. یکی دیگر از موارد مربوط به استانداردهای HSE در زمینه حفظ زیبایی ظاهری محیطی می‌شود، میزان آلاینده‌گی نوری در طول شب است. میزان نور در طول فعالیت‌های شبانه‌گاهی باید در حداقل میزان خود قرار داشته باشد.

مدیریت پسماندها

از دیگر استانداردهای HSE در زمینه محیط زیست، می‌توان به مدیریت پسماندها اشاره کرد. مدیریت پسماند نیز باید به گونه‌ای باشد که کمترین اثر را بر روی محیط زیست داشته باشد. پروتکل‌های اعلام شده در زمینه پسماندهای شیمیایی و خطرناک شامل موارد بسیار بیشتری می‌شود. این استانداردها شامل مواردی مربوط به میزان پسماندها، محل نگهداری آنها، مخازن نگهداری آنها و طریقه و محل منهدم سازی آنها می‌شود. فرایند مدیریت پسماندها باید به صورت مداوم تحت نظارت و کنترل قرار گیرد و از رعایت آنها اطمینان کامل حاصل شود.

با توجه به حرکت جهان به سمت صنعتی شدن بیش از پیش و ورود انسان به محیط زیست به منظور بهره برداری حداکثری از منابع موجود، لازم است که با پیروی از استانداردهای HSE در هر سه زمینه، از سلامت کارکنان، ایمنی و حفظ محیط زیست به بهترین شکل ممکن اطمینان حاصل نماییم. رعایت این استانداردهای HSE نه تنها به حفظ محیط زیست و امنیت کارکنان کمک می کند، بستری را فراهم می کند تا کارفرمایان نیز به شکل بهینه از بسترهای موجود استفاده کرده و بالاترین راندمان را از محیط کاری به دست آورند. در نتیجه استانداردهای HSE را می توان بهترین راهکار برای طرفین دانست به شکلی که کارفرمایان، کارکنان و محیط زیست، همگی به اتفاق بیشترین سود را از رعایت آن خواهند برد.

اگر به آمارهای جهانی که توسط سازمان بین‌المللی کار ارائه می‌شوند نگاهی بیندازید خواهید دید که درصد حوادث ناشی از کار چقدر در حال افزایش است. **استانداردهای HSE** مهم‌ترین و پرکاربردترین سیستم‌های مدیریتی در صنعت هستند که اجرای این استانداردها در پروژه‌های عمرانی و نفتی به منظور کاهش حوادث در محیط‌های کاری از اهمیت زیادی برخوردار هستند. اما اصول این استانداردها و اهمیت اجرای آن‌ها در سازمان‌ها چیست؟

استاندارد HSE چیست؟

آیا می دانید منظور از **استاندارد HSE چیست؟** به طور کلی واژه استانداردهای HSE کوتاه شده عبارت Health Safety Environment می باشد. این استاندارد از سه کلمه Health بهداشت، Safety ایمنی Environment محیط زیست تشکیل شده است.

معنای فارسی این عبارت بهداشت، ایمنی و محیط زیست است. در این استاندارد به تعریف اصولی پرداخته شده است که اجرای آن‌ها در سازمان‌ها باعث می شود تا بهداشت و ایمنی محیط کار و کارگران و در کنار آن ایمنی محیط زیست حفظ شود.

در واقع می توانیم بگوییم که استانداردهای HSE یک رویکرد جامع و هماهنگ هستند که باعث ترکیب مدیریت و کار می شوند. بر اساس این استاندارد ایمنی در صنایع مختلف حفظ می شود و کنترل بیشتر و بهتری روی ریسک انجام می شود.

با اجرای این استانداردها مشکلات قبل از وقوع تشخیص داده می شوند و سریعاً اصلاح می شوند.

استانداردهای HSE چیست؟

در تمامی برنامه‌های توسعه و پروژه‌های صنعتی یا حتی تشکیلات سازمانی نمی توان نقش استانداردهای HSE را نادیده گرفت. این استانداردها در واقع یک ابزار مدیریتی هستند که عملکرد بهداشت، ایمنی و محیط زیست را در تمامی برنامه‌ها بهبود می بخشد.

زمانی که یک سازمان به اجرای این استانداردها روی می آورد در واقع شرایط غیر ایمن را حذف کرده است و قدم مهمی را در جهت ارتقا سلامت افراد و حفظ محیط زیست برداشته است و از همه مهم تر در جهت ارتقاء و رشد سازمان هم نقش مؤثری داشته است.

اگر عمیق تر به موضوع و اصول استانداردهای HSE نگاهی بیندازیم خواهیم دید که این استاندارد در واقع ترکیبی از دو استاندارد ایزو ۱۴۰۰۱ سیستم مدیریت محیط زیست و ۴۵۰۰۱ سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی است. در نتیجه روی تمامی فاکتورهای مرتبط با ایمنی کارگران و فاکتورهای زیست محیطی تأثیر می گذارد.

از آنجا که بیشتر سازمان‌ها برای اخذ این دو استاندارد تمایل دارند در نتیجه استاندارد HSE با تلفیق این دو استاندارد طراحی شد. استانداردهای HSE یا سلامت، ایمنی و محیط زیست یک سیستم مدیریتی می باشند که هدف اصلی آن‌ها شناسایی و کنترل خطرات بهداشت جسمانی، بهداشت روانی، ایمنی و محیط زیستی است.

این استاندارد از رشته‌های مختلفی از قبیل بهداشت محیط زیست، بهداشت حرفه‌ای، ایمنی صنعتی، بهداشت محیط و ارگونومی تشکیل شده است. قرار دادن تمامی این رشته‌ها باعث به وجود آوردن استانداردهایی شده است که منجر به بهبود اهداف سازمان‌ها و بهبود مسیرهای شغلی شده است.

اهمیت استانداردهای HSE

اهمیت استانداردهای HSE همان‌طور که گفته شد اجرا کردن استانداردهای HSE در سازمان باعث حفظ امنیت افراد از آسیب‌ها و ریسک‌های احتمالی می‌شود. این استاندارد برای هر سازمانی مهم و کاربردی است و در کوتاه مدت باعث ارتقای آن می‌شود.

وقتی کارفرمایان در پروژه‌های خود استانداردهای HSE را اجرایی می‌کنند به معنای واقعی از دارایی‌های باارزش خود محافظت کرده‌اند و از پیگرد قانونی، دعوی حقوقی و از دست دادن اعتبار جلوگیری به عمل می‌آید.

اما اهمیت این استانداردها تنها به این چند مورد خلاصه نمی‌شود و این استانداردها برای حفظ محیط زیست هم به کار گرفته می‌شوند. پیاده‌سازی این استاندارد در سازمان‌ها به معنای اجرای هم‌زمان دو استاندارد ایزو ۱۴۰۰۱ و ایزو ۴۵۰۰۱ است.

طبق استانداردهای HSE اگر سازمانی بخواهد از سایر رقبای خود پیشی بگیرد و در بالاترین سطح قرار بگیرد باید روی مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی کار کند و تمام فعالیت‌های کاری خود را بهینه کند تا بتواند هم از لحاظ کارایی و هم کیفیت و ایمنی در سطح بالایی قرار بگیرد.

اطمینان داشته باشید که وقتی این استانداردها در سازمان اجرایی شود برای عملی کردن برنامه‌ها نیازی به صرف هزینه‌های کمتری است و به موقع می‌توان حفره‌های امنیتی بالقوه و موقعیت‌های خطرزا را شناسایی کرده و به راحتی برای جبران آن‌ها می‌توان از معیارهای ایمنی مناسب استفاده کرد.

با اجرایی کردن استانداردهای HSE در سازمان‌های مختلف می‌توان از وقفه‌های کاری اجتناب کرد. اما همه چیز اینجا تمام نمی‌شود و اهمیت استانداردهای HSE در سازمان فراتر رفته است.

به طوری که برای حفظ امنیت افراد در سازمان مجموعه‌ای از سیاست‌ها، فرآیندها و قوانین تنظیم شده است. برای پیشگیری از حوادث و جلوگیری از خطرات احتمالی یکی از بهترین سیاست‌ها پیاده‌سازی HSE است که در کاهش هزینه‌ها هم نقش مؤثری دارد.

علاوه بر موارد ذکر شده پیاده‌سازی استانداردهای سلامت، ایمنی و محیط زیست در سازمان از جهات زیر اهمیت دارد:

- با وضع کردن استانداردهای HSE به خوبی نقش و مسئولیت‌های تمامی بخش‌های سازمان تعیین می‌شود.
- وقتی استانداردهای HSE به خوبی وضع شوند و در سازمان‌ها رعایت شوند در نتیجه به ایجاد یک رهبری با ایمنی بالا و قدرت اجرای بالا کمک می‌کند.
- شکل گرفتن سیاست‌ها و رویه‌های انتخابی در سازمان‌های مختلف با اجرای این استانداردها انجام می‌شود.
- با اجرای این استانداردها در سازمان مسئولیت‌پذیری و ارتباطات ایمن و بهداشتی در سازمان رونق پیدا می‌کند.
- وقتی استانداردهای HSE تنظیم و اجرا شود بین پرسنل سازمان هم ارتباطی بهتر و عمیق‌تر شکل می‌گیرد.
- استانداردهای HSE در هر بخش دارای یک سری اصول خاص هستند که این اصول باید منطبق با کارکنان، پیمانکاران، مشتریان و اشخاص ثالث و فعالیت سازمان باشد.

همان‌طور که گفته شده **اصول استانداردهای HSE** دارای سه بخش اصلی سلامت حرفه‌ای، ایمنی شغلی و محیط زیست می‌باشد. هر کدام از این بخش‌ها هم دارای استانداردهای مشخصی هستند.

سلامت حرفه‌ای

استانداردهای HSE که در بخش سلامت حرفه‌ای تدوین شده‌اند دارای بخش‌های زیر هستند. حداقل استانداردهای سلامت مطابق استانداردهای HSE ارزیابی سلامت کلی کارمندان قبل از استخدام آن‌ها یک الزام است. این ارزیابی در موقعیت‌های دیگری هم از قبیل هنگام تغییر جایگاه شغلی کارکنان یا تغییر وظایف آن‌ها، قبل از بازنشستگی و پایان خدمت هم انجام می‌شود.

انتخاب کارکنان مناسب

مطابق استانداردهای HSE تمامی سازمان‌ها موظف هستند که کارکنانی را انتخاب کنند که متناسب با جایگاه شغلی باشند. کارفرمایان باید تمام آموزش‌های امنیتی و سلامتی مرتبط با جایگاه شغلی و فعالیت آن را به کارکنان آموزش دهند.

کنترل فاکتورهای اولیه سلامتی

مطابق استانداردهای HSE ، فاکتورهای اولیه سلامتی کارکنان تنها محدود به سلامت جسمی نیست. بلکه کارفرما باید روی جزئیات دیگری از قبیل کنترل آب‌وهوا، ارزیابی محیط از نظر سلامت و ... دقت کند. تا کیفیت محیط کار کارمندان به مرور افزایش پیدا کند.

مأموریت کارکنان

طبق استانداردهای HSE کارکنانی که به مأموریت فرستاده می‌شوند باید سلامتی و توانایی لازم برای انجام مأموریت را داشته باشند. کارفرما مسئول تأمین امنیت و سلامت کارکنان مأمور است. کارفرما باید تمام مسائل مربوط به سفر از قبیل حمل و نقل مناسب، تغذیه کارکنان در طول سفر، بیمه سفر و ... به بهترین نحو ممکن بررسی و انجام دهد.

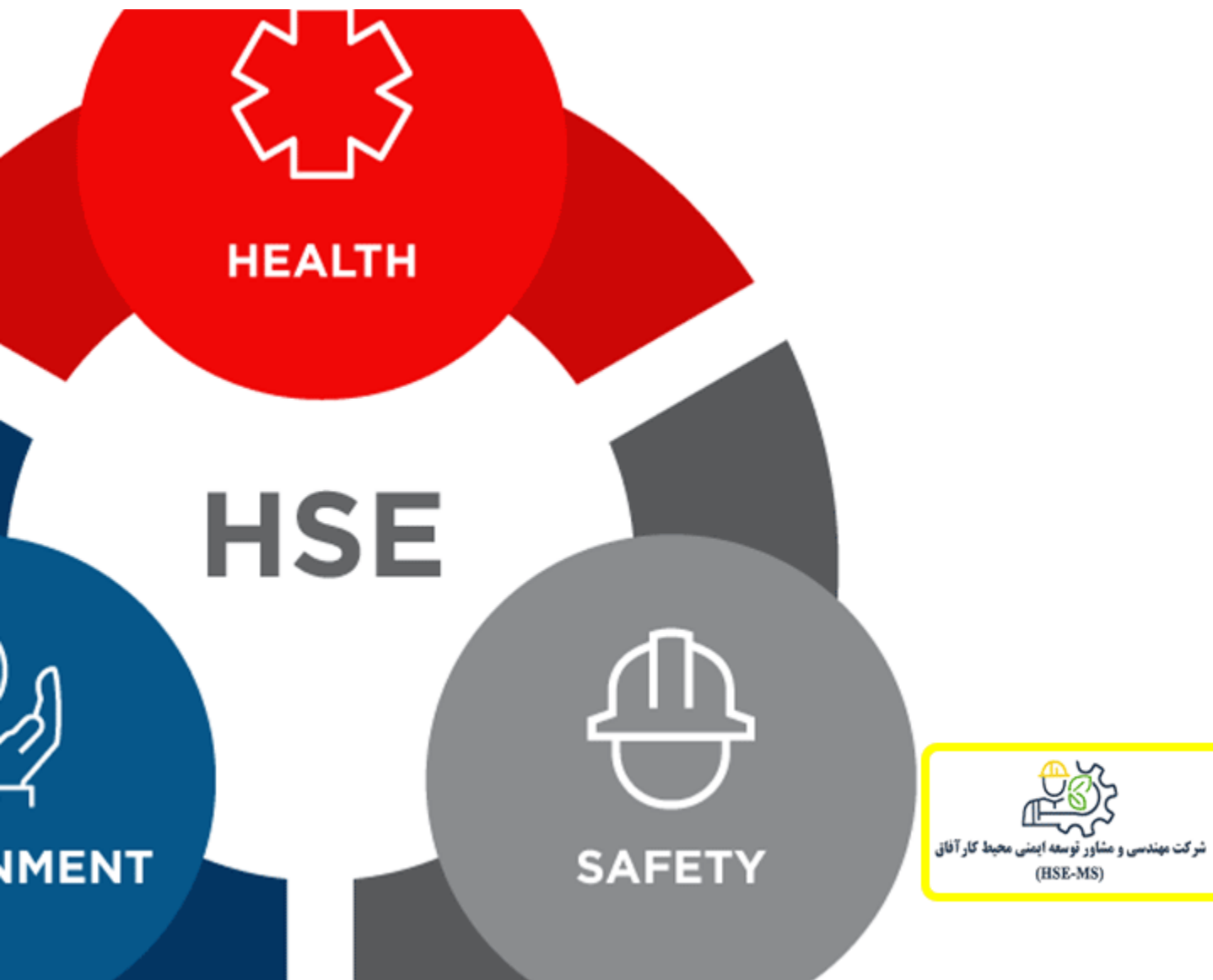
سلامت روانی کارکنان

بر اساس استانداردهای HSE کارفرمایان در محیط‌های کاری باید شرایطی را فراهم کنند که سلامت روحی و روانی و سلامت جسمی و فیزیکی کارکنان حفظ شود و به صورت دوره‌ای مورد بررسی و تایید قرار بگیرد.

تغذیه کارکنان

یکی از الزامات مربوط به استانداردهای HSE این است که کارفرمایان باید در محیط‌های کاری آب و غذای سالم را در طول خدمت برای کارکنان فراهم کنند. به طور مثال کارفرما باید وسایل گرمایشی و سرمایشی برای نگهداری و پخت غذا را تأمین کند.

ایمنی شغلی در استانداردهای HSE

ایمنی شغلی در استانداردهای HSE

HSE به منظور کاهش تلفات و صدمات به محیط کار یک سری استانداردها را تحت عنوان استانداردهای HSE تدوین کرده است. با پیاده‌سازی این استانداردها محیط کار به صورت پایدار ایمن می‌شود و از وقوع حوادث و تلفات جلوگیری می‌شود.

حداقل استانداردهای ایمنی

یکی از مهم‌ترین بخش‌های ایمنی در استانداردهای HSE، ارزیابی خطر و ریسک در محیط‌های کاری است. تمامی سیستم‌ها و وسایل موجود در محل کار باید در بازه‌های زمانی مشخص بررسی شوند تا از سلامت آن‌ها مطمئن شد.

خطر نشت و سیلاب

استانداردهای HSE برای محیط‌هایی که با خطر آب‌گرفتگی همراه هستند از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشند. بر اساس این استاندارد باید محیط‌هایی که احتمال نشتی و ریزش دارند به صورت مستمر ارزیابی شوند تا ریسک آسیب به سایر بخش‌های کارگاه و ساختمان‌های اطراف کاهش پیدا کند.

استاندارد ماشین‌آلات

استانداردهای HSE این بخش مربوط به رانندگان ماشین‌آلات سنگین و سبک است. باید تردد این ماشین‌آلات در محیط کارگاهی به صورت منظم باشد تا از تصادف و حوادث ناگوار جلوگیری شود.

استاندارد هوای محیط کار

برای سلامت کارکنان باید محیط کاری از کیفیت هوای خوبی برخوردار باشد. میزان آلودگی و ذرات معلق کنترل شود و اکسیژن، دما و رطوبت در حد استاندارد باشد.

ریسک آتش و انفجار

بررسی مداوم محیط‌هایی که خطر آتش و انفجار، جرقه و شعله‌ور شدن دارند از اهمیت بالایی برخوردار است. استانداردهایی که برای این بخش تدوین شده‌اند مربوط به تجهیزات اطفاء حریق و آموزش مراحل اطفاء حریق و... می‌باشد.

مدیریت مواد قابل اشتعال

از مهم‌ترین استانداردهای HSE این بخش مدیریت صحیح مواد شیمیایی و مواد منفجره است. تمامی این محصولات باید به صورت صحیح نگهداری شوند و روی آن‌ها برچسب‌های معرفی محصول و خطرات آن زده شود.

استانداردهای HSE سیستم‌های الکتریکی

استفاده از دستگاه‌های برقی و سیستم‌ها الکتریکی باید توسط اپراتورهای متخصص و آموزش دیده انجام شود تا امنیت محیط کار حفظ شود.

استانداردهای HSE بالابرها و جرثقیل‌ها

استفاده از این تجهیزات باید توسط افراد متخصص انجام شود و باید به طور مستمر این تجهیزات بررسی شوند تا دچار نقص فنی نشوند.

استاندارد کار در فضای باز

در فضاهای کاری باز و نامناسب یک سری استانداردهای HSE برای پیش‌بینی و اعلام خطر در نظر گرفته شده است تا کارکنان بتوانند در صورت مشاهده علائم خطر به سرعت محل کار را ترک کنند. داشتن تجهیزات ایمنی و آموزش واکنش صحیح در چنین شرایطی از اهمیت زیادی برخوردار است.

فرآیندهای پر حرارت

استانداردهای HSE که در بخش فرآیندهای پر حرارت مانند جوشکاری و برش تدوین شده‌اند از اهمیت بالایی برخوردارند. انجام این فعالیت‌ها توسط افراد متخصص و در کنار آن استفاده از تجهیزات ایمنی و داشتن وسایل اطفاء حریق از مهم‌ترین استانداردها این بخش هستند.

تجهیزات ایمنی

تجهیزات ایمنی باید متناسب با موقعیت شغلی انتخاب شوند.

اصول اساسی استانداردهای HSE

کارفرمایان ملزم به رعایت استانداردهای HSE بخش محیطی هستند تا کارکنان بتوانند در ایمنی و سلامت کامل کار کنند. استانداردهای محیطی در برگیرنده موارد زیر هستند:

1. حداقل استانداردهای محیطی: کیفیت هوا یکی از مهم ترین استانداردهای محیطی تعیین شده توسط استانداردهای HSE است. در محیط های کاری باید به صورت مداوم کیفیت هوا از نظر میزان ناخالصی بررسی شود تا همیشه در محدوده بی خطر باشد.

۲. گازهای گلخانه‌ای: استانداردهای HSE قوانینی را در خصوص میزان آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای وضع کرده‌اند. صنایع موظف هستند که از ورود این گازها به جو جلوگیری کنند. همچنین از دستگاه‌ها و تجهیزاتی استفاده کنند که کمترین آلاینده‌گی و کمترین میزان مصرف انرژی را داشته باشند.
۳. مواد هیدروکربنی: بر اساس استانداردهای HSE وضع شده در این بخش باید مواد هیدروکربنی در محل‌های مخصوص نگهداری شود و نحوه انتقال و از بین بردن آن‌ها باید بر اساس استانداردها باشد.
۴. حفاظت از گونه‌های طبیعی: فعالیت کارگاه‌ها و واحدهای صنعتی باید به نحوی باشد که روی گونه‌های طبیعی حیوانی و گیاهی تأثیر سوئی نداشته باشد. در استانداردهای HSE قوانینی برای این بخش وضع شده است.
۵. مدیریت منابع آبی: مطابق استانداردهای HSE فعالیت کارگاه‌های صنعتی باید به نحوی باشد که روی کیفیت و میزان آب محلی تأثیر بدی نگذارد. مدیریت منابع آبی قبل از احداث کارگاه بسیار مهم است. باید فعالیت صنایع به نحوی باشد که هیچ گونه پسماندی وارد منابع آبی منطقه نشود و برای اطمینان از این امر باید به صورت مداوم از آب نمونه‌برداری شود. یکی دیگر از استانداردهای این بخش نظارت و کنترل تجهیزات است تا از نشتی داخلی و خارجی سیستم آبی اطمینان حاصل شود.
۶. تولید صدا و لرزش: اهمیت آلودگی صوتی به قدری است که استانداردهای HSE جداگانه‌ای برای کاهش آن تدوین شده است. کارگاه‌ها و واحدهای صنعتی داخل یا خارج شهر باید آلودگی صوتی و لرزش را در کمترین حالت ممکن نگه دارند.
۷. شرایط ظاهری: واحدهای صنعتی که از استانداردهای HSE پیروی می‌کنند باید روی ظاهر واحدهای کارگاهی و صنعتی کار کنند. زیباسازی با استفاده از تجهیزاتی مانند گلدان‌های بتنی و کاهش میزان آلاینده‌گی در شب موارد مهم در این استاندارد هستند.
۸. مدیریت پسماندها: پروتکل‌هایی که در مدیریت پسماند تدوین شده است باید به نحوی باشد که کمترین اثر را روی محیط زیست داشته باشد و به صورت مداوم نظارت و کنترل شود. استانداردها این پروتکل در برگیرنده میزان پسماندها، محل و مخازن نگهداری آن‌ها، نحوه از بین بردن آن‌ها و ... را شامل می‌شود.

استانداردهای مرتبط با HSE

استانداردهای HSE ترکیبی از استانداردهای ایمنی و بهداشت حرفه‌ای یا OHSAS 18001 ، استاندارد سیستم مدیریت زیست محیطی یا ISO 14001 و سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی یا ISO 45001 می‌باشد.

استاندارد OHSAS 18001 ایمنی و بهداشت حرفه‌ای

این نوع استانداردهای HSE مخفف عبارت Occupational Health and safety Assessment series است که به منظور بالا بردن ایمنی کارکنان تنظیم شده است و الزاماتی که در آن مشخص شده به منظور توانا ساختن سازمان است تا ریسک‌ها را کنترل کند و عملکرد سازمان را بهبود ببخشد. این استاندارد مشابه استاندارد ISO 14001 ورژن ۲۰۰۴ است که در آن به جای الزامات محیط زیستی، الزامات ایمنی و بهداشت شغلی تدوین شده است. با اجرای این استاندارد سازمان می‌تواند ریسک‌های ایمنی و سلامت حرفه‌ای را به خوبی کنترل کند و در جهت بهبود کارایی قدم بردارد.

استاندارد) ISO 14001 سیستم مدیریت زیست محیطی)

استاندارد ISO14001 یا استاندارد سیستم مدیریت زیست محیطی برای طرفداران محیط زیست تدوین شده است. به تعبیری مطابق استانداردهای HSE، شرکت‌ها، سازمان‌ها و ارگان‌هایی که دوستدار محیط زیست هستند و به هیچ وجه خواهان آسیب به محیط زیست نیستند از الزامات این استاندارد پیروی می‌کنند.

مجموعه‌هایی که از این استاندارد پیروی می‌کنند به طور مستقیم به مزایای زیر دست پیدا می‌کنند:

- با بازاریابی موفق تقاضا برای خدمات و محصولات هم افزایش پیدا می‌کند.
- مصرف بهینه می‌شود و این مسئله به کاهش تولید زباله و کاهش هزینه‌ها کمک می‌کند.
- بهبود عملکرد محیط زیست وارث و کاهش اثرات زیست محیطی به وضوح دیده می‌شود.
- دستیابی به تعهدات زیست محیطی و کاهش خطرات زیست محیطی از مزایای رعایت این استاندارد است.
- سازمان به مسئولیت‌های اجتماعی خود تعهد پیدا می‌کند و شرایط قانونی زیست محیطی را ارزیابی می‌کند.
- اهداف استاندارد ISO14001 حفاظت از محیط زیست، کاهش اثر نامطلوب شرایط زیست محیطی بر سازمان، کمک به برآوردن تعهدات سازمان و ... است که با این اهداف سازمان به توسعه پایدار دست می‌یابد.

استاندارد) ISO 45001 بهداشت و ایمنی شغلی)

این نوع از استانداردهای HSE به طور اختصاصی برای مدیریت بهداشت و ایمنی شغلی تدوین شده است. برای پیاده‌سازی این استاندارد در هر سازمانی باید شناختی جامع در خصوص الزامات این استاندارد کسب شود.

بنگاه‌های اقتصادی علی‌الخصوص واحدهای صنعتی و پیمانکاران از این استاندارد استقبال ویژه‌ای کرده‌اند چون الزامات آن با هدف کاهش و جلوگیری از حوادث شغلی تدوین شده‌اند.

دستورالعمل‌هایی که در استانداردهای HSE گنجانده شده باعث بهبود ایمنی کارکنان، کاهش و جلوگیری از ایجاد خطرات در محیط کاری و فراهم نمودن شرایط کاری بهتر و ایمن تر می‌شود.

تلفات و خطرات ناشی از کار برای تمامی سازمان‌ها یک امر سخت و دشوار است. اما در سازمان‌های کوچک اثرات منفی این صدمات بیشتر است در نتیجه سازمان‌های کوچک هم ملزم به اجرای این استاندارد هستند.

با توجه به اینکه هر ساله آمار تلفات ناشی از کار در فعالیت‌های مختلف بالاست در نتیجه هدف این استاندارد کمک به سازمان‌ها برای جلوگیری از حوادث کار یا بیماری‌های کشنده مرتبط با کار است.

مزایا و معایب استفاده از استانداردهای HSE

مزایا و معایب استفاده از استانداردهای HSE
صاحبان مشاغل و صنایع مختلف همیشه دغدغه رعایت ایمنی و سلامت شغلی را داشته اند. از این رو برای داشتن یک کار سالم در محیط‌های شغلی مختلف یک سری استانداردها تدوین شده است.

استانداردهای HSE که جزء جامع‌ترین استانداردها می‌باشند با هدف جلوگیری از آسیب‌ها و حوادث و یا به حداقل رسیدن آن‌ها تدوین شده‌اند. اجرا و پیاده‌سازی صحیح این استانداردها معایبی به دنبال ندارد بلکه دارای مزایای متعدد زیر است:

- کسب و کارهایی که استانداردهای HSE را پیاده‌سازی کرده‌اند حوادث در آن‌ها کاهش پیدا کرده است در نتیجه سلامتی، ایمنی و کارایی هم افزایش پیدا کرده است.
- زمانی که ایمنی و سلامت کارکنان حفظ شود روابط درون سازمانی هم بهبود پیدا می‌کند و کارکنان با امنیت بیشتری به فعالیت خود ادامه می‌دهند.
- پرسنل سازمان با پیاده‌سازی این استانداردها حس مهم بودن می‌کنند. از این رو انرژی مثبت در فضای کار حاکم می‌شود و نتیجه آن افزایش بهره‌وری خواهد بود.
- سازمان‌ها از رقبای خود پیشی می‌گیرند و به راحتی می‌توانند اعتماد سرمایه‌گذاران و شرکای تجاری داخلی و بین‌المللی و حتی اعتماد بانک‌ها را بهتر جلب کنند و با آن‌ها همکاری می‌کنند.
- سازمان هدفمند می‌شود و یکپارچگی در تمام سازمان به وضوح دیده می‌شود.
- وقتی خطرات و ریسک‌های احتمالی شناسایی شوند آموزش‌های لازم در خصوص مواجهه با آن‌ها هم داده می‌شود. در نتیجه تمام کارکنان و پرسنل آمادگی لازم برای شرایط بحرانی را خواهند داشت.
- با پیاده‌سازی این استانداردها عوامل بالقوه آسیب‌رسان شناسایی می‌شود و با رفع و جلوگیری از وقوع آن‌ها بستری مناسب برای رشد سازمان فراهم می‌شود.
- زمینه‌های رقابت سالم برای سازمان فراهم می‌شود.
- کل سازمان در مورد قوانین و مقررات ایمنی شناخت پیدا می‌کند.
- پیاده‌سازی این استانداردها باعث می‌شود تا بستری مناسب برای بهبود مستمر HSE فراهم شود.
- برای استانداردهای HSE یک ساختار مشخص ایجاد می‌شود و مسئولیت کارکنان تعیین و مشخص می‌شود.
- ضررهای ناشی از حوادث مستقیم و غیر مستقیم کاهش پیدا می‌کند.
- انگیزه کارکنان افزایش پیدا می‌کند در نتیجه در محیطی ایمن بهره‌وری بیشتری خواهند داشت.

اما در خصوص معایب استانداردهای HSE هنوز چیزی ثبت نشده است چون وجود این استانداردها در سازمان‌ها یک امتیاز مثبت است. معایب زمانی رخ می‌دهد که در پیاده‌سازی اصول این استانداردها خللی ایجاد شود و یا تدوین استانداردها منطبق با فعالیت‌های سازمان نباشد.

نحوه پیاده‌سازی استانداردهای HSE در سازمان‌ها

پیاده‌سازی استانداردهای HSE در سازمان‌ها به منظور بهبود فروش، کنترل خطرات و ریسک‌های کاری، مزیت رقابتی و ... اهمیت زیادی دارد. تمامی صنایع به منظور برآورده کردن نیازهای جامعه و کسب رضایت آن‌ها باید روی محیط زیست، ایمنی و بهداشت شغلی حساسیت زیادی به خرج دهند و آن را مدیریت کنند.

برای پیاده‌سازی استانداردهای سلامت، ایمنی و محیط زیست در سازمان‌ها باید اقدامات زیر در اولویت قرار بگیرند:

- باید اهداف سازمان و خط مشی آن تعیین شود.
 - در پیاده‌سازی این استاندارد باید ابتدا ارزیابی دقیقی از سازمان انجام شود تا خطرات محیط کار به خوبی شناسایی شود و اقدامات لازم برای کنترل و رفع خطرات انجام شود.
 - برای تحت کنترل قرار دادن جنبه‌های محیط زیست ناشی از فعالیت، باید ابتدا آن‌ها را شناسایی کرد.
 - بایستی الزامات قانونی ایمنی، بهداشت شغلی و محیط زیست که مرتبط با فعالیت سازمان هستند را شناسایی کنید. بخشی از این الزامات ایمنی شامل آیین‌نامه علائم ایمنی در کارگاه‌ها، آیین‌نامه حفاظت و بهداشت عمومی کارگاه‌ها، قانون کار، آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با آتش‌سوزی در کارگاه‌ها، آیین‌نامه مربوط به ایمنی ساختمان کارگاه‌ها و ... است.
 - برای پایش و اندازه‌گیری عملکرد سیستم HSE در سازمان باید چک‌لیست‌هایی تدوین شود. تدوین این چک‌لیست‌ها باید بر اساس الزامات قانونی و ایمنی بهداشت شغلی باشد. بازدیدهای دوره‌ای بر اساس همین چک‌لیست‌ها انجام می‌شود.
 - برای پیاده‌سازی استانداردهای سلامت، ایمنی و محیط زیست باید دستورالعمل‌های ایمنی مرتبط با پیمانکاران هم تدوین شود.
 - برخی از شرایط اضطراری در هر سازمان ممکن است به وقوع بپیوندند که باید نحوه برخورد و واکنش با آن‌ها شود. مثلاً مسمومیت غذایی در صورت وجود رستوران در سازمان، امداد و نجات، سقوط آسانسور و ... برخی از شرایط بالقوه اضطراری هستند که بعد از شناسایی آن‌ها، باید سناریوهای واکنش در چنین شرایطی تدوین شود.
 - باید در سازمان دوره‌های آموزشی HSE که شامل دوره آموزش HSE، آموزش ارزیابی خطر، آموزش ممیزی داخلی، آموزش خطرهای ناشی از کار برای کارکنان، آموزش‌های لازم در خصوص شناسایی مواد شیمیایی، آموزش امداد و نجات و اطفاء حریق اجرا شود.
 - بخشی از پیاده‌سازی استانداردها مربوط به تدوین سیستم مجوز کار است.
 - باید تیم ممیزی آموزش دیده در سازمان برای اطمینان از اثربخشی استانداردهای سلامت، ایمنی و محیط زیست، ممیزی داخلی سیستم مدیریت HSE را انجام دهند.
 - باید مدیر ارشد سازمان برای بهبود مستمر در پیاده‌سازی HSE به صورت دوره‌ای بازنگری مدیریت HSE را انجام دهد. اگر بخشی از سازمان به بهبود و اصلاحات نیاز داشته باشد آن را نیز انجام دهد.
 - تدوین نمودن HSE PLAN یکی دیگر از روندهای پیاده‌سازی HSE است.
 - در پایان باید ممیزی خارجی سیستم مدیریت HSE انجام شود و گواهینامه HSE برای سازمان اخذ شود.
- اما لازم به ذکر است که پیاده‌سازی HSE در سازمان‌های مختلف متفاوت است و ممکن است اندازه سازمان، حوزه فعالیت سازمان و فرهنگ سازمان در این روند تأثیر بگذارد. البته برای پیاده‌سازی HSE باید یک سری هزینه‌ها از قبیل هزینه مشاوره و بازرسی، هزینه‌های صدور گواهینامه، هزینه فرهنگ سازی، هزینه معاینات ادواری پرسنل، هزینه اندازه‌گیری عوامل زیان‌آور محیط کار، هزینه تجهیز کردن سازمان به تجهیزات ایمنی، هزینه دوره‌های آموزشی و ... پرداخت شود.

نمونه موارد پیاده‌سازی استانداردهای HSE در سازمان‌ها

یکی از نمونه‌های موفق پیاده‌سازی استانداردهای HSE در سازمان مربوط به پیمانکاران حوزه نفت و گاز است. در واقع هر پیمانکاری که در حوزه نفت و گاز فعالیت کند ملزم به دریافت این استاندارد است. چون برای شرکت در مناقصات به آن نیاز دارد.

البته سازمان‌ها و پیمانکارانی که حوزه فعالیت آن‌ها ساخت و ساز می‌باشد بهتر است استانداردهای، سلامت، ایمنی و محیط زیست را که تحت نظارت وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی می‌باشد را دریافت کنند.

سازمان‌هایی که فعالیت آن‌ها خدماتی است مانند سازمان‌ها باربری، کترینگ‌ها، حمل و نقل دریایی و یا سازمان‌هایی که در حوزه محیط زیست فعالیت می‌کنند باید استانداردهای HSE را در مجموعه خود پیاده کنند.

مراحل پیاده‌سازی HSE در سازمان‌ها

مراحل پیاده‌سازی HSE در سازمان‌ها

اخذ استانداردهای HSE برای یک سازمان یا یک صنعت یک امتیاز مهم محسوب می‌شود. البته یک سری فاکتورهای مهم باید قبل از اقدام به اخذ این استاندارد در سازمان، باید اجرایی شود و بعد از تایید الزامات توسط ارگان‌های مربوطه گواهینامه HSE صادر می‌شود.

سطح سخت‌گیری مراجع صدور این گواهینامه تا حدودی با هم متفاوت است. مثلاً در برخی از سازمان‌ها نیازی به اجرای تمامی الزامات نیست یعنی برخی از الزامات منطبق با فعالیت سازمان نیستند در نتیجه مرجع صدور هم تأکیدی روی انجام آن‌ها ندارد.

اما به طور خلاصه برای پیاده‌سازی این استانداردها لازم است که مراحل زیر را طی کنید:

۱. **مرحله اول:** اولین قدمی که برای اخذ گواهینامه HSE لازم است دریافت مشاوره است. سازمان مربوطه باید با مراکز مشاوره و اجرا کننده استاندارد HSE ملاقات کند و از نحوه اجرای این استاندارد، هزینه و زمان اجرای آن و نام و اعتبار مرجع صادر کننده اطلاعات لازم را کسب کند.
۲. **مرحله دوم:** دریافت فرم مخصوص پیاده‌سازی استاندارد HSE: در این مرحله سازمان اگر مایل به پیاده‌سازی اصول استاندارد باشد باید نسبت به تکمیل فرم‌های مربوطه اقدام کند. در این فرم اطلاعاتی از قبیل نام سازمان و حوزه فعالیت آن، نام مدیریت و آدرس کامل باید آورده شود.
۳. **مرحله سوم:** در این مرحله سازمان باید فرم‌های تکمیل شده را ارسال کند. اگر این فرم‌ها توسط شرکت مشاور تایید شود قرارداد و فاکتور برای سازمان فرستاده می‌شود.
۴. **مرحله چهارم:** اگر سازمان درخواست مشاوره و پیاده‌سازی حضوری را مطرح کرده باشد مشاورین با هماهنگی قبلی و بعد از امضای قرارداد در سازمان حاضر می‌شوند تا گواهینامه HSE را اجرایی کنند. مشاورین باید تمامی بندها و اصول استاندارد را اجرایی و خط مشی‌های استاندارد را تهیه و تدوین کنند. اگر در برخی از فرایندها و ساختار سازمان نیاز به تغییرات و اصلاحات باشد مشاورین باید آن را بررسی و اصلاح کنند. در برخی موارد دوره‌های آموزشی برای کارکنان اجرا می‌شود تا به خوبی اصول استاندارد را درک و اجرا کنند. در این راستا مدیریت و مشاورین وظایف کارکنان را مشخص می‌کنند. بعد از طی کردن تمامی این فرآیندها، مشاور باید مستندسازی سازمان را آماده کند تا برای شرکت‌های گواهی دهنده ایزو فرستاده شود.
۵. **مرحله پنجم:** اگر با درخواست سازمان مبنی بر صدور گواهینامه ایزو HSE موافقت شود اقدامات لازم برای ثبت و صدور گواهینامه انجام می‌شود